46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 390 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒԼԻՍ 23/5 ՕԳՈՍՏՈՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 30 ՐԷՊԻԼ ԱԽՐ 23 ԹԷՄՈՒԶ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղջ Ակի մահտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եա չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱՊԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیتهدر
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեա
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ, Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՎԱՂՈՒԱՆ թիւով պիտի հրատարակենք գաւառացի ծանօթ լեզուաբան-բանասէր Յովհ. Էֆ. Գալանեանի մէկ մասնախօսականը Տիկին Զապէլ Հ. Առաջուրի Աշխարհաբարի զարձնական բերականութեան վրայ։

ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

[Դ. ԵՒ Վ. ԹՐԷՅԻՆ ՅՕԳՈՒՆԱՆ]

Կեդրոնականի կրթական բարեկարգումին համար գումարուած՝ ուսուցիչներու և խնամակալներու խառն ժողովին մէջ ի՞նչ խորհուեցան, ուսումնական ի՞նչ փոփոխութիւններ, նորութիւններ գործադրելի նկատուեցան։ Մենք այդ չենք գիտեր սակայն պատով ենք որ կրթական ոչ է հինական ու աչքառու հանգամանքով չպիտի ներկայանայ վարժարանը այս տարեշրջանին ալ, իրա՛ւ է թէ պիտի զոյութիւն ունենան կարգ մը փոփոխումներ, կարգադրութիւններ։

Մենք այս տողերը կը գրենք որովհետեւ որչափ որ մտէն կրցինք չօշափել այդ ժողովին ընթացքը, չտեսանք հոն այն հիմովի և էական կարգադրութիւնը՝ որ պիտի կատարուէր կարող անօրէնի մը ընտրութիւնովը։

Կեդրոնականը տ՛յս տարի ալ առանց անօրէնի է, առանց ղէկի ուրեմն։

Ճշմարտութիւն՝ զոր չպիտի ուրանայ նոյն իսկ վարժարանին վարիչ մարմինն ալ։

Տնօրէնի մը ուժը, ինչպէս ըսինք, անհրաժեշտ է ոչ է հաստատութեան մէջ, ըլլա՛յ դրամական, ըլլայ կրթական։ և այդ բանին աւելորդ նկատուիլը քիչ մը քիչ չէ՛ որ մտքերու աստիճանացոյցը պիտի մերկացնէր և Կեդրոնականի համար տեսուչի մը անպատնկատուիլը ճիշդ այն տրամաբանութեան կը յանգի, երբ մկը ըսէր թէ չոգենաւի մը մէջ Բ. և Գ. նաւապետներ գտնուելուն համար —որոնք ամէն գործ կը տեսնեն— Ա. նաւապետ մը բնաւ հարկ չկայ։

Այս վերջին յօդուածիս մէջ հեղմն ալ անդրադառնալ ուզեցի տեսուչի խնդրին վրայ որովհետեւ անով պիտի հաստատուի

Բ՝ՆԹՐՕԼ մը՝ վարժարանին ընդհ. ընթացքին մէջ,

Կարգապահութիւն՝ ուսուցիչներու մէջ.

Կարգապահութիւն՝ աշակերտներու մէջ.

Առիթ՝ ուսուցողական դիտողութիւններու.

Պատասխանատուութիւն մը մէկ անձի վրայ կեդրոնացած և ոչ թէ զանազաններու վրայ ցրուած։

Կապ մը, միջնակեալ մը՝ խնամակալութեան և պաշտօնէութեան միջեւ։

Եւ ուրիշ կարգ մը կրթական մասրամասն առաւելութիւններ։

* *

Մենք կրթական գործին չկուելուն, դպրոցական սերունդի մը մտաւորական առաջդիմութեան համար է որ կը գրենք, և աշակերտներուն ու ծնողքներուն տեղ է որ կը խօսինք իբր լրագրող, իբր հանրութեան ներկայացուցիչ։

Այս նկատումներով իրաւունք ունինք կարծեմ մէջտեղ նետելու ի՛նչ բան որ պիտի նպաստէ ո և է ամբողջութեան՝ կրթապէս, բարոյապէս և նի՛թապէս ալ միանգամայն։

Ո և է դիտում չենք կրնար ունենալ մենք — ինչպէս ոմանք կը կարծեն — կեդրոնականը քննադատելու այն տեսակ ժամանակի մը մէջ ուր ամէնէն աւելի ուշադրութիւն պէտք ունի ան քանի մը աշակերտ աւելի ունենալու համար նոր տարեշրջանին սկիզբը։

Չէ՛, այդ բանը թող սխալ չմեկնուի։

Այս շրջանին, արձակուրդին մէջ կը խօսինք անոր համար որ՝ հիմայ՝ նքանք մը կ'ըլլան դպրոցը կրթապէս բարեկարգելու և մանաւանդ անոր համար որ, այս շրջանին մէջ պիտի ըլլայ, պիտի որոշուի, կարգադրուի, — աւելի ճիշդը նկատի՝ անգամ չպիտի առնուի. — ինչ որ պէտք է վաղուան կրթութեան համար, ինչ որ պիտի ըսուին հանրութեան կողմէ։

Մենք երբեք կեդրոնականի վարկը կոարել չենք ուզած, ընդհակառակը՝ ինչ որ ըսինք դարձեալ իրեն համար էր, և իրմով՝ դպրոցական սերունդին։

Այդ վարժարանը իր մեր միակ երկրորդական, և բարձրագո՛յն ալ, կրթական հաստատութիւնը, կրնայ ունենալ և ունի՛ ալ իր առաւելութիւնները, օտար կամ նոյն իսկ տո՛հային միւս վարժարաններուն վրայ, որոնք ալ իրենց կարգին չատ փայլուն դիրք մը չեն պարզեր։

Միւս յօդուածներուս մէջ կեցայ կեդրոնականի ամրութեան գլխաւոր գիծերուն վրայ, և հիմայ որ վերջին խօսքը ընել կ'ուզեմ, այդ մասին անգամ մըն ալ ուշադրութիւն կը հրաւիրեմ ըսածներուս։

Կրկնե՛նք. Տնօրէնի մը պէտքը, ա՛նհրաժեշտութիւնը, և ուսուցիչներու լաւագոյն կարողութիւններու աւելնալը. որովհետեւ վարժապետներ կան հոն, որոնք աւելի լաւ է չդասախօսեն քան թէ սորվեցնելու համար աշխատին։

Մեր այս ըսածներուն կ'առարկեն թէ վարժարանին դասատուները ամէնէն կարողները, ամէնէն հմտաւորներն են և Պոլսոյ մէջ գտնուածներուն ամէնէն նշանաւորները։

Ո՛վ ըսաւ թէ միմնակ հմտութիւնը կամ աւելի ճիշդը ոսկեզօծ անունները, համալսարանական վկայականները պէտք են աշակերտին. սխալ մը որ ամէն տեղ կը փայլի մեր և ուրիշներուն մէջ ալ. — Անուններէն կարթուիլ. անոնց յանախապէս սին ճանաչումներէն չլանալ։

Անցնի՛նք։

1. Մաթեմատիքի հիւղը յանձնել անանկ մէկու մը որ կարող ըլլայ ոչ միայն այդ դժուարին դասը ուսուցանել այլ և ախորժելի ընել։

2. Քաղաքական Տնտեսութիւնը, իրաւաբանական նախագիտելիքները քիչ մը աւելի կանուխէն սկսիլ։

3. Աշխարհագրութիւնը, Առեւտրականը մանաւանդ լայն դասաւանդութեան մը ենթարկել։

4. Ֆրանսերէն ուսանդել այն ամէն դասերը, որոնք առանց անպատեհութեան կրնան դասախօսուիլ և նոյն իսկ պէտք է որ դասախօսուին։ Այսպէսով մեծ թեւ մը արուած պիտի ըլլայ այն անուրանալի ջանքերուն զորս կ'ընէ Հինդլեան էֆ., իր աշակերտները աւելի ունենալու համար նոր տարեշրջանին սկիզբը։

Չէ՛, այդ բանը թող սխալ չմեկնուի։

Այս շրջանին, արձակուրդին մէջ կը խօսինք անոր համար որ՝ հիմայ՝ նքանք մը կ'ըլլան դպրոցը կրթապէս բարեկարգելու և մանաւանդ անոր համար որ, այս շրջանին մէջ պիտի ըլլայ, պիտի որոշուի, կարգադրուի, — աւելի ճիշդը նկատի՝ անգամ չպիտի առնուի. — ինչ որ պէտք է վաղուան կրթութեան համար, ինչ որ պիտի ըսուին հանրութեան կողմէ։

Մենք երբեք կեդրոնականի վարկը կոարել չենք ուզած, ընդհակառակը՝ ինչ որ ըսինք դարձեալ իրեն համար էր, և իրմով՝ դպրոցական սերունդին։

Այդ վարժարանը իր մեր միակ երկրորդական, և բարձրագո՛յն ալ, կրթական հաստատութիւնը, կրնայ ունենալ և ունի՛ ալ իր առաւելութիւնները, օտար կամ նոյն իսկ տո՛հային միւս վարժարաններուն վրայ, որոնք ալ իրենց կարգին չատ փայլուն դիրք մը չեն պարզեր։

Միւս յօդուածներուս մէջ կեցայ կեդրոնականի ամրութեան գլխաւոր գիծերուն վրայ, և հիմայ որ վերջին խօսքը ընել կ'ուզեմ, այդ մասին անգամ մըն ալ ուշադրութիւն կը հրաւիրեմ ըսածներուս։

Կրկնե՛նք. Տնօրէնի մը պէտքը, ա՛նհրաժեշտութիւնը, և ուսուցիչներու լաւագոյն կարողութիւններու աւելնալը. որովհետեւ վարժապետներ կան հոն, որոնք աւելի լաւ է չդասախօսեն քան թէ սորվեցնելու համար աշխատին։

Մեր այս ըսածներուն կ'առարկեն թէ վարժարանին դասատուները ամէնէն կարողները, ամէնէն հմտաւորներն են և Պոլսոյ մէջ գտնուածներուն ամէնէն նշանաւորները։

Ո՛վ ըսաւ թէ միմնակ հմտութիւնը կամ աւելի ճիշդը ոսկեզօծ անունները, համալսարանական վկայականները պէտք են աշակերտին. սխալ մը որ ամէն տեղ կը փայլի մեր և ուրիշներուն մէջ ալ. — Անուններէն կարթուիլ. անոնց յանախապէս սին ճանաչումներէն չլանալ։

Անցնի՛նք։

1. Մաթեմատիքի հիւղը յանձնել անանկ մէկու մը որ կարող ըլլայ ոչ միայն այդ դժուարին դասը ուսուցանել այլ և ախորժելի ընել։

2. Քաղաքական Տնտեսութիւնը, իրաւաբանական նախագիտելիքները քիչ մը աւելի կանուխէն սկսիլ։

3. Աշխարհագրութիւնը, Առեւտրականը մանաւանդ լայն դասաւանդութեան մը ենթարկել։

4. Ֆրանսերէն ուսանդել այն ամէն դասերը, որոնք առանց անպատեհութեան կրնան դասախօսուիլ և նոյն իսկ պէտք է որ դասախօսուին։ Այսպէսով մեծ թեւ մը արուած պիտի ըլլայ այն անուրանալի ջանքերուն զորս կ'ընէ Հինդլեան էֆ., իր աշակերտները աւելի ունենալու համար նոր տարեշրջանին սկիզբը։

Զ

ներ՝ որոնց նմանը եթէ երբեք ուրիշ առիթներով վայելած ըլլալու հաճոյքը ունեցած ըլլանք իսկ, կը վստահեցնեմ որ չա՛տ դժուար վերյիշումը կրնանք ունենալ անոնց, — այնքան ցանցառ են անոնք։

Հիմա, ուր չկարդացող չէ մնացած այդ յօդուածը, գիւղացի քահանան ո՞ւր, Լիւրէն, Պիւխնէրն ու Օրիւսթ Քոնթը ո՞ւր խորհին գուցէ չատեր։ Ուիրաւամբ ալ կատարեալ անակնկալ մը չէ՞ ա՛ս. հայ քահանայէ մը բոլոր ասոնք, երբ արեւու լոյսին պէս բացորոշ ճշմարտութիւն մըն էր հայ քահանայի մը մինչեւ այսօր ոյդ կարգի գրական ու մտաւորական կարողութիւն մը ցոյց տուած չըլլալը։

Առանց երկարելու ըսեմ որ «Մանզումէ»ի մէջ հրապարակ նետուած այս նոր երեւոյթը, ամենազօրաւոր պաշտպանողականը կրնայ համարուիլ հայ կղերին՝ իրեն չինած ոչ-սիրուն համբաւին հանդէպ, եւ միւնոյն ատեն կրնայ ցայտուն վկան նկատուիլ առած քայլերուն դէպի մտաւոր առաջդիմութիւն, դէպի իր պաշտօնին իսկական կոչումը։ Այս պարագան ուրախալի է, անհունապէս ուրախալի, անանկ ատեն մը մանաւանդ երբ մամուլը այնքան կը զբաղի հայ կղերին հարցովը այնքան ուժգնօրէն չեղտելով ուսեալ կղերներ պատրաստելու անխուսափելի անհրաժեշտութիւնը։

Ո՞ւր էր սակայն մինչեւ այսօր Բինկեանի այդ ներհուն և Աւետարանի ջատագով քահանան, ինչ կ'ընէր, ինչո՞ւ ձանը-ձուը չէր հաներ ու ինչպէ՞ս — այո՛, չեմ կրնար ըմբռնել — լուռ կը մնար գրական հարցերու նկատմամբ, իր միտքին այդքան հմտութեամբը, երբ խելապատկանուն մէջ բան մը ունեցող չունեցող՝ էջեր մրոտելով իրենց մէկ մէկ անուններ չինած ըլլալու խարկանքը կ'ունենան, իրենց խելքով՝ հայ գրականութեան մէյ մէկ ռահվիրաները եղած ըլլալու պատրանքով։ Ինչո՞ւ «Մոգպետ»ի «Բարիզեան Ցոլացումներ»ուն կ'սպասէր տէր հայրը։ Ի՞նչ մեղքս պահեմ, ես ուրախացայ այդ տողերը կարդալով, ես հիացայ անոնց մէջ խտացած հմտութեան մեծութեանը վրայ։ Ու ինչպէս ես, վստահ եմ որ բոլոր թերթ կարդացող հասարակութիւնը — «Մանզումէ» կարդացող չեմ ըսեր — մասնակցեցաւ իմ այդ հիացումիս։

Անհուն ցաւ մը պիտի ըլլայ մեզ ամէնուս համար եթէ այդ յօդուածը տէր Հօր առաջին և վերջին յօդուածը ըլլայ։ Կը սիրենք յուսալ որ ան պիտի հաճի երբեմն երբեմն հրամցնել մեզ իր հրմալից յօդուածներէն, որոնց արժէքը այսօրուընէ իսկ գնահատուած ըլլալ կը թուի, երբ «Մանզումէ» իր յաջորդ թիւով սպառած ըլլալը կը յայտարարէ այդ յօդուածը պարունակող թիւին։

ՆՇԱՆ ԹՕԳԱԹԼԵԱՆ

* * *

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»

Ասիկա մէկն է այն հարիւրաւոր համակրական արտայայտութիւններէն, որոնք գրաւոր կամ բերանացի յայտնուեցան մեզի, ակնարկուած յօդուածին հրատարակութենէն ի վեր։ Նոյն իսկ քահանաներ և նշանաւոր եպիսկոպոսներ իրենց հրճուանքը յայտնեցին մեզի այդ յօդուածին համար։ Հրատարակելով վերեւի յօդուածը, ուզեցինք արձագանգ ըլլալ Տ. Վարդան քահանայ Ասլանեանի գրիչին ցոյց տրուած արդարացի հիացման, միանգամայն բաղձալով որ, իր այսքան աղմուկ հանող Աւետարանի ջատագովական յօդուածը առաջինը և վերջինը չըլլայ, և ան շարունակէ իր բեղուն գրիչը գործածել։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Շանկայէն 30 յուլիս թուականով կը հեռագրուի թէ, ութը օտար ազգութիւնները և Զինաստանի ներկայացուցիչները յուլիս 29ին աւարտեցին սակացոյցերու խնդիրը։ Ռուսիա, Իտալիա, Սպանիա, և Բորթուկալ մասնակցեցան անոր մէջ։ Կը կարծուի թէ, այս վերջիններէն և ոչ մէկը առարկութիւն պիտի ընէ նոր սակացոյցին մասին, որ գործադրութեան պիտի դրուի այն ատեն, երբ անոր հետ կապ ունեցող բոլոր տէրութիւնները իրենց հաւանութիւնը յայտնեն։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սըր Ճէյմս Սէքէյի առաջարկած առեւտրական դաշնակցութեան նկատմամբ, որուն մասին գրած էինք չաբաթ օր, պէտք է դիտել որ, Զինացիները կը հաւատան թէ դաշնակցութեան 10րդ յօդուածը միշտ վիճաբանելի է, քանի որ ներքին ջուրերու մէջ նաւարկութեան կանոնագրութիւնները վերջնականապէս չեն ընդունուած, որովհետեւ երկու փոխարքաները կը բաղձան փոփոխութիւններ ընել անոնց մէջ։

Շէնկ կ'առաջարկէ այս խնդիրը ներկայացնել մաքսային տնօրէն Սըր Ռօպէրթ Հարտի։ Ցանձնաժողովը պիտի զբաղի այդ հարցով, իր նիստին մէջ, որ տեղի պիտի ունենայ յուլիս 31ին։

Վու-Զաքի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութենէն ի վեր, դաշնակցութեան ուսերորդ յօդուածին յաւելուած մը եղած է, որուն համեմատ ցամաքի ճամբով Զինաստան փոխադրուած ապրանքները պիտի ենթարկուին նոյն այն մաքսին, որուն կ'ենթարկուին ծովու ճամբով փոխադրուած ապրանքները։

Նոր յօդուած մըն ալ կը հնդէ այն պայմանները, որոնցմով Զինաստան իրաւունք պիտի ունենայ արգիլելու բրինձի ներածութիւնը, ի բաց առեալ այն պարագաներուն երբ զինուորական պէտքերու համար անոր ներածումը անհրաժեշտ դառնայ։

Գերմանական թերթերը այս միջոցիս կը յիշատակեն անգլէնինական առեւտրական դաշնակցութեան ծրագիրը։ Անոնք ամէնքը կը համաձայնին այս դաշնակցութիւնը նկատելու թուական մը, որ նոր դարագլուխ մը կը բանայ Զինաստանի և Եւրոպայի վաճառականութեան։

«Վոթիչէ Զայթունկ» կ'ըսէ. «Պատճառ չի կայ որ Գերմանիա անգլէնինական այս դաշնակցութեան համաձայն չգործէ։ Բաղձալի է որ Գերմանիա ընդհանուր յայտնէ իր հաւանութիւնը այս գործին։

Իսկ «Նասիոնալ Զայթունկ» ալ հետեւեալը կը գրէ. «Թէպէտ անգլիական քաղաքականութիւն է որ կը ներկայացնէ Եւրոպայի առեւտրական շահերը Զինաստանի մէջ, սակայն միւս տէրութիւնները ձայն պիտի ունենան երբ մանրաման խնդիրներ մէջտեղ ելլեն։

ԻՏԱԼԵՒԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պէրն 30 յուլիս.— Դաշնակցական խորհուրդին դումարումէն ետքը, որ տեղի ունեցաւ այսօր, հետեւեալ յայտարարութիւնը եղած է։ Շնորհաւորելով գերման կառավարութիւնը իր բարենպատակ ծառայութեանց համար, զուիցերիական դաշնակցական Խորհուրդը և իտալական կառավարութիւնը ընդհանուր համաձայնութեամբ մը որոշեցին իրենց դեսպանները անուանել յանձին Մ. Գարլէն և Մ. Սիլվէս Թրէլլի։ Կը սպասուի նոր դեսպաններուն անուանման, ինչ որ տեղի պիտի ունենայ շատ կարճ ժամանակի մը մէջ։

Այս մասին, յուլիս 30 թուականով կը գրեն լուրին յառաջ բերած տպաւորութիւնը, Հռոմի մէջ։

«Թրիպունա»ի գրածին համեմատ, Իտալիոյ Պէրնի դեսպանը պիտի ըլլայ Ավէրնայի դուքսը, որ հիմա Աթէնքի պեսպանն է, և որուն պիտի յաջորդէ Մ. Սիլվէս Թրէլլի։

Իտալական մամուլը համաձայն է երախտագիտութիւն յայտնելու համար Գերմանիոյ և Մ. Պիլովի ծառայութեանց համար, որով կարելի եղաւ հարթել երկու տէրութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող դժուարութիւնը։ Գերմանիոյ բարեսէր միջամտութիւնը անվիճելի կերպով պիտի աւելցնէ Իտալիոյ թագաւորին մօտ օրէն Պէրլին ընելիք այցելութեան մտերմական հանգամանքը, և միջոց պիտի տայ թագաւորին, Աւստրիական հողերէ չանցնելու, ինչպէս իր երթի նոյնպէս դարձի միջոցին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍԻԱՄ

Պաշտօնական ծանուցում մը, որ յուլիս 31ին Լոնտոնի մէջ հազորդուեցաւ թերթերուն, կը ծանուցանէ թէ, Բիեա Սուի Սահաթէրպ ներքին Սիամի փոխնախարարը, Եւրոպա ղրկուած է քաղաքական պաշտօնով, որուն շարժառիթը կը թուի ըլլալ Ֆրանսայի հետ տհանութիւն մը։

Բիեա Սուի Սահաթէրպ պիտի երթայ նաև Բարիզ, Լոնտոն և Պերլին։ Ֆրանսայի և Անգլիոյ Պանքոքի դեսպանը Մ. Շլեսէռ նմանապէս ճամբայ ելած են Եւրոպա երթալու։

ԱՆԳԼԻՍ. ԵՒ ՄԱՐՕՔ

Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ այս միջոցիս կը քննուի ծրագիր մը որ կը պատկանի առեւտրական դաշնագրի մը կնքման, Մեծն Բրիտանիոյ և Մարօքի միջեւ։ Նախնական յարաբերութիւնները գրեթէ վերջացած են։

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Մարիա 30 Յուլիս.— Զրոյց կը չրջի թէ, Ֆրանսայի Կարդակիէի հիւպատոսին աղջիկը, որ խորհրդաւոր պարագաներու մէջ անյայտացած էր հաւատացնելով թէ մեռած է, յանկարծ Ալմէսայի մէջ երեւցեր է նորէն։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԵՕՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿԷ, 29 յուլիս թուականաւ «Թայմզ»ի կը հեռագրեն.

«Խորհուրդը այս իրիկուն պիտի քննէ Հարաւային Ափրիկէի վիճակին վերահաստատման խնդիրը։ Նոր գաղթականութեանց բնակիչները բնականաբար քիչ մը վաղահաս կը նկատեն այս կարգի խնդիր մը յարուցանել։

Վերահաստատման այս գործը բաւական երկար պիտի տեւէ. բնաչարհիկ աշխատութեան խնդրոյն հետեւանքը եղող դժուարութիւններուն պատճառաւ, սպասուածէն շատ աւելի նուազ կարեւոր եղան անտեսական յառաջդիմութիւնները։

Բնաչարհիկ աշխատութեան այս եղական պարագան նպաստաւոր առիթ մը կ'ընծայէ այս գաղթականութեանց մէջ առաւելակշռութիւն մը ապահովելու սպիտակամորթերուն. հանքերը պատրաստ են գործածել սպիտակամորթերը։

Այս պաշտօններուն ընտրելի եղողներուն թիւը մինչեւ ցարդ անբաւական եղած է։ Այս խնդիրը լուծելու համար պէտք է դրդել։ գրգռել, գաղութի մը հոսանքը։ Հանքերը և կառավարութիւնը պէտք է որ համաձայն գտնուէին Հարաւ. Ափրիկէ եկող գործաւորներուն ճամբու ծախքի վճարման մասին։

Բաֆերը միշտ տրամադրելի պիտի մնան սպիտակամորթերուն նուազ յարմար եկող պաշտօններու համար։ Հանքերու քանի մը տնօրէններ պատրաստ են այս նախափորձը ընելու այն պայմանաւ որ անգլիական տուները զայն գնահատեն և միացնեն Անգլիոյ մէջ պահանջուած աշխատութիւնը։

Հիմակու հիմա վերակազմութեան գործը, սովորական պայմաններով կարելի եղածին չափ շուտ յառաջ տարուելով հանդերձ, խափանուած կը մնայ, փոխադրութեան միջոցներու պակասութեան պատճառաւ, խոչդոտ մը որ բաւական դժուար է դիւրաւ և շուտ լուծել։

ՊԵԼՃԻՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Թայմզ» կը գրէ.— Պելճիքական մամուլը զանազան վերաբերումներ ընելով կը գնահատէ Մ. Զէմպրլէնի Հարաւ. Ափրիկէի մասին ըրած վերջին յայտարարութիւնները։

Կը զուրցուի թէ Անգլիա ոչինչ կը կորսնցնէ իր հին թշնամիներուն բոլոր դասակարգերուն շնորհելով ազատ մուտքը նոր գաղթականութեանց մէջ. ընդհակակը ատով աւելի պիտի շահի։

Լոնտոն 30 Յուլիս.— Անգլեւսպէրական պատերազմի միջոցին «Տէյլի Թէլեկրաֆ»ի զինուորական թղթակից Մ. Պէնլէ Պիուլիխ հետեւեալը կը հեռագրէ Ֆունխալէն. «Դեր Նախագահ Սթէյն ճամբորդութիւնը դիւրաւ կատարած է և իր առողջութեան ընդհանուր վիճակը բաւական գոհացուցիչ է. ձեռքերը և սրունքները չարժելու կարող վիճակի մէջ է. նոյն իսկ պտիկ օգնութեամբ, օր մը քանի մը քայլ առնելու կարողութիւն ունեցաւ, ճիշդ չի գիտցուիր թէ Մ. Սթէյնի հիւանդութիւնը կառքէ անկումի՞ մը, արեւաբարկութեան կամ ընդհանուր կազմութեան տկարացումի՞ մը հետեւանքն է. ինչպէս յայտարարած է, ապրելու կը ճգնի, ըստ որում իրենները պէտք ունին իրեն։»

Մ. Սթէյն Սուութոֆոն կը սպասուի օգոստոս 2ին. հասած վայրկեանին իսկոյն հոլանտական նաւ մը պիտի նստի, որ նաւահանգիստը կամ անոր մօտերը իրեն պիտի սպասէ. Մ. Մ. Ֆիշէր և Վէսքլս, Պօէր պատգամաւորներ, Մ. Սթէյնի պիտի ընկերանան։ Ասոնք ամէնքը երկուշաբթի օր Շըվընինկէն կը սպասուին։

ՊՕԹԱ, ՏԷՎԷԹ ԵՒ ՏՐԼԱՐԷՑ

Բէյրթաուն 30 Յուլիս.— Պոթա, Տէվէթ և Տրլարէյ զօրավարները, նաւարան առաջնորդուեցան երեք կառքերով, Հոլանտական դպրոցներու աշակերտներէն. Մաքսոնիոյ եղերքը նաւնստան. ամբողջ ճամբուն երկայնքը հիացան արտայայտութիւններ եղան իրենց։

ՊՈՂՊԱՏԻ ԻՇԽԱՆԸ

Բարիզ, 29 յուլիս.— Նիւ-Եորքի փողոց մը, երկու քիլոմէթր երկայնութեամբ ամբողջովին պիտի տալարկուի պողպատով։ Այդ կերպով քանի մը միլիոն տոլար ևս պիտի իյնայ սնուուկին մէջ այն տարօրինակ մարդուն՝ որուն անունն է Զարլս Շուոպ և որ «Պողպատի Իշխան» կը կոչուի։ Պ. Զարլս Շուոպ ամէն կողմ պողպատ կը քաշէ, մեծ յաջողութեամբ թէ՛ իրեն և թէ Սէնտիքան կազմող իր ընկերակիցներուն համար։ Ատոր վկայ կրնայ համարուիլ սա հաղուեցոյցը, որուն ճշդութիւնը Պ. Զարլս Շուոպ հաստատած է երդումով.—Պողոտայի սէնտիքային գոյքերն են՝ չորս հարիւր մանանիւղեր՝ 1,500 միլիոն ֆր., 75 փուռ՝ 240 միլիոն, երկաթի հանք՝ 500 միլիոն, փոխադրութեան նաւեր՝ 400 միլիոն, կալի գործարաններ 100 միլիոն, կերի հանք՝ 20 միլիոն և պատրաստ դրամ՝ 7,1,445,000. գումար 7,001,455,000 ֆր.։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ եթէ Պ. Շուոպ արտօնութիւն ստանայ ամբողջ Նիւ-Եորքի փողոցները պողպատով սալարկելու։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԷԼԿՐԱՏ, 3 օգոստոս.— Սքուբչինան սկսաւ փոխառութեան ծրագրին վիճաբանութիւններուն։

—Սերպիոյ թագաւորը ու թագուհին, Ռուսիա ուղեւորելէ առաջ, Սէմէնարիա պիտի երթան։

ՊԱՌՈՒ.—Ռումանիի մէջ հրդեհ ծագեցաւ Նաւթի քան լաստակերտներ այրեցան։

ԻՇԼ.—Ռումանիոյ թագաւորը իրիկուան հոս հասաւ և կայարանին մէջ խիստ սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր կողմէ։ Իրիկուան հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Կարոլ թագաւորին. յետոյ թատերական ներկայացում մը տրուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. Մ. Լուքաս Մէյեր, որ Էտուարտ Է.ի կողմէ հրաւիրուած էր թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու, ցաւ յայտնեց թէ պիտի չկրնայ գտնուիլ, վասն զի ստիպուած է անմիջապէս ցամաքային Եւրոպա երթալ, անձը դարմանելու։

—Թագադրութեան պատրաստութիւնները մեծ փութով առաջ կը տարուին։ Էտուարտ թագաւորին առողջական վիճակը չատ գոհացուցիչ է։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերման կառավարութիւնը արտասովոր վարկեր պիտի ուղէ նաւատորմին համար։

—Վիլհէլմ կայսրը ետ կեցաւ թագադրութենէն առաջ Անգլիոյ թագաւորին այցելութիւն տալու գաղափարէն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

4 Օգոստոս 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	100 65
Ռէժի		(Tab. Turcs)	325 —
Գոնսոլիտ.		(R. Turque D.)	28 90
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	118 50
Պանդ. Օթթ	1 52	(Banque Ott.)	562 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	137 —

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Վէզաիֆը մէէմուրիեէթլէրինի հիւսնը իֆա էյլէմէքսէ օլմալարընա մէպնի, օնունը ֆշտիրէի պէյէսիէ մալ մէէմուրը իզզէթլու Բէյնիա վէ տէօրտինճի տտիրէի պէյէսիէ թահրիր վէ վէրկի քէսթիպի նուրի պէյլերէ թէրֆիէն Սանիէ վէ Ատարազարը գաւասը մալ միտիրի ռիֆաթլու Մուրթազա էֆէնտիէ թէրֆիէն Սալիսէ ռիւթպէլէրի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Այտրն վիլայէթի տախիլինէ նազիլի գաւասը միւթէպէրլէրինէն Ալիեէլի Հաճի Հիւսէյին էֆ Նին խլտէմաթը խայրիէսինէ մէպնի, պէյնինճի ռիւթպէսէն Մէճիտի նիշանը զիյանը ինսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՔՕԼԵՐԱՆ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏԸ

Իզմիրի կուսակալ Բեամիլ փաշա բժշկական ժողով մը գումարեց եգիպտոսի քոլերային դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար. ժողովը հետեւեալ որոշումները տուաւ։ —Եգիպտոսէն եկողները խիստ հսկողութեան մը ենթարկել։ Հրաւիրել քաղաքապետութիւնը որպէս զի հոգ տանի մաքրութեան։ Զրիպպէս հայթայթել աղքատներուն համար հականեխական միջոցներ իրենց հագուստները և ապրանքները մաքրելու համար։ Ուռնուած փողոցներուն բնակչութիւնը ցանցառցնել, մանաւանդ Հրէից թաղին։

—«Հէյպէթիւիւմա» մարտանաւը Քըլազոմէնի մաքրանոցը գնաց քարանթինա սպասող նաւերուն և ճամբորդներուն վրայ հսկելու համար։

—Եգիպտոսէն չաբաթ օր եկած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ այդ օրը Ասիութի մէջ 25 դէպք պատահած է քոլերայէ, մէկը մահացու և 10 հոգի մեռած են։ Գահիրէի մէջ 22 դէպք՝ 14ը մահացու և 4 մահ։

* * *

ՍԷՐՎԻ ՊՐՈՒՆԻի մաքրանոցին մէջ երկու նոր տաղաւարներ շինուեցան որոնցմէ մէկը մանրէաբանական աշխատանոց մը պիտի ըլլայ։

—Նախընթաց օր ժանտախտի 2 դէպք Ալէքսանտրիոյ մէջ և 1 մահ։ Թունքի մէջ 1 դէպք։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆը բարենճած է հրամայել որպէս զի Օսմ. կայսերական կազմակերպութիւնները կարելի եղած չարագացումին հասցնելու համար, ամէն միջոցի գործ դրուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ մայր կայսրուհին անուան տարեդարձին առթիւ երկի ռուս դեսպանատան մատուռին մէջ արարողութիւն մը կատարուեցաւ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ.— Շաբաթ օր Սրմմը Բալատի մէջ չբեղ պարահանդէս մը տրուեցաւ ամերիկեան դեսպանին և կնոջը կողմէ։ Ներկայ էին ազատրիական, ֆրանսական դեսպանները, ուրիշ դեսպանատնց ներկայացուցիչներ և շատ մը բարձրատեսակ պաշտօնատարներ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը գործիքներ ապատրեց Եւրոպա, ճարտարագէտներու մասնաճիւղին համար։

ՍԵԼԱՆԻԿի սեղանաւորներէն Մ. Լէվի Մօտիանօ, Պոլսոյ մէջ պանքա մը հաստատելու մտադիր է եղեր։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Սերպիոյ թագաւորը թաքուստ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ ռուսական դեսպանատան խորհրդական Մ. Զէրպաչէվի և զանազան պատուանշաններ ռուս դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաներուն։

ՏՈՒՐԲԵՐը.—Բ. Դուռը գրեց ելմրտական նախարարութեան, որպէս զի երկու հրանգ պատրաստ տուրքի հաւաքիչներուն և նորահաստատ վարչութեան պարտականութիւնները մանրամասնօրէն սահմանող։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆ առաջքը առնելու համար — Պետական Խորհուրդին որոշումով — մաքսային 80 նոր պահանջներ պաշտօնի պիտի կոչուին և 16 մակոյկ պիտի գնուին։

ԶԱՐԻՖԻի պանքան արտօնուեցաւ երկաթուղիի բրոմէներ չրջարերու թեան հանել։

ՇԲՈՏՐԱՑԻ կուսակալութիւնը խնդրեց Բ. Դուռէն առժամապէս արգիլել այդ նահանգին արմտիքի արտածութիւնը, որովհետեւ հունձքերը վնասուած ըլլալով ցորենի գիները սուղնալու տրամադիր են։

ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ նոր կանոնագիրը, ուրիշ գաւառներու պէս, Երզրումի մէջ ալ սկսաւ գործադրուիլ և ասոր համար երեք քննիչներ կարգուեցան, որոնք Երզրումի նահանգը մանող և ելլող ձիերէն, ջորիներէն և էշերէն 2ական, եզերէն ու գոմէշներէն 1½ական, կովերէն, հորթերէն և երինջներէն 1ական, խոզերէն, շուներէն 3ական դրուշ և ոչխարներէն, այծերէն, ուլերէն 5ական փարա քննութեան տուրք մը պիտի առնեն։ Ուղտերը առ այժմ տուրքէ զերծ են։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿի ՍՆՏՈՒԿԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիրը սկսաւ խորհրդակցութիւններ կատարել՝ քաղաքային հանգստեան թոշակի սնուցկին գործառնութիւնները և թոշակի վճարումները աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

ՄԱՆՐՈՒԲՆԵՐը.—Ամէն կողմ ծանուցուեցաւ որ մէկ և երկու դրուշնոց մանր դրամները մինչեւ 5 դրուշ իրենց

ՀԱՆՐԻ ՄՕՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

Արիչիթա երկրորդ անգամը ըլլալով հանրապետութիւնին հայթայթիչին տունը գացեր էր։

Եւ չափազանց բորբոքած, Բօպէրին դէմ նորնոր զրպարտութիւններ կ'ընէր։ Ա՛յն ատենան չատցան ալ անոնք որ, Պ. Հիւկէն ըսաւ վերջապէս.

—Բայց պարզապէս ատելութիւն մը... անոնցի ատելութիւն մը ունիս դուն Բօպէրին դէմ։

—Այո՛, պատասխանեց Արիչիթա։ Կ'ատե՛մ զայն... կ'ատե՛մ, որովհետեւ իմ տիրուհի՛ս..., իմ որդի՛ս... իմ մէ՛կ հատիկ աղջի՛կս մեռցուց,

—Սերէ չի՛ մեռնիր մարդ, ըսաւ Պ. Հիւկէն անփութօրէն ուսերը թոթուելով։

Արիչիթա յօնքերը պռստեց։ Բերանը ծամածռում մը առաւ, և չուտ մը.

—Ան՛նկ կ'ըլլայ արդէն, որովհետեւ ես ձեզի պէս չեմ դատեր...

—Թունաւորողի անունո՛վ ամբաստանէ զայն։

—Արդէն գիւղին բնակիչներուն ամէնո՛ւն ալ կարծիքը ատ է՝... Բօպէրին էլիզին հետ ունեցած յարաբերութիւնը լսելէն ի վեր!!! Արդէն ե՛ս ալ քիչ մը կը կասկածիմ...

—Ադէկ գիտե՞ս որ բժիշկը անոր հիւանդութիւնին համար«արշաւող ծիւրախտ» ըսաւ։

—Բժիշկ չէ՞ մի, ուզածը կ'ըսէ... Մինակ...

—Մինակ ի՞նչ...

—Սա՛ կայ որ, պարզ հաղ մը Ֆերնանտին պէս կայտառ թաղիկ մը չի՛ կրնար մեռցունել... Ուրիշ պատճառ մը ըլլալու է...

—Սառեցնող անձրևին պաղութիւնը, բաւական պատճառ մըն է արդէն։

Արիչիթա մռնչեց.

—Ինչո՞ւ արդեօք ուզեցին որ ես դուրս ելլամ... Ինչո՞ւ երկու սիրահարները՝ մինակ կեցան գիչերը Ֆերնանտին սնարին քովը...

—Որովհետեւ կը սիրէին զայն։

Արիչիթա ծաղրուիլը բանի տեղ չի դնելով սկսաւ նորէն մէկիկ մէկիկ իր կասկածները թուել։ Նոր նոր մանրամասնութիւններ կը յայտնէր, անհիմն խօսքերու վրայ հաստատելով զանոնք, ու ամէնէն չնչին եղելութիւններն ալ խոչոր և ծանր կերպով կը ներկայացնէր։ Իր խօսքը մասնաւորաբար կը հիմներ նաև Պէյրէօի մէջ պատող դէղ զրոյցներուն վրայ։

Իրաւ ալ պզտիկ քաղաքին մէջը չչուկը երթալով կը բարձրանար, ա՛յն ատենան որ, արդարութիւնի դատաւորը առջի գիչերը Պ. Հիւկէին ըսեր էր թէ՝.

—Եթէ այդ ազնուական տղան դատարան գայ, կարծեմ երեսը ճերմակ չի՛ պիտի ելլայ, որովհետեւ ժողովուրդին յուզումը չատ է ատ մասին։

Պ. Հիւկէն, հիմայ կը յիշէր ատ խօսքերը ու կը ջանար Արիչիթան հանդարտեցունել. բայց ան մտիկ չ'ընելով, անդադար կը կրկնէր.

—Ան՛նկ էին որ Ֆերնանտին դեղը խմցուցին և մինա՛կ էին...

Եւ ապուշ դէմքով մը՝ կ'աւելցուներ.

—Ռինյի հօրեղբայրին ժառանգութիւնը այնքան մեծ է որ...

—Ուշադրութի՛ւն ըրէ Արիչիթա, աղէ՛կ ուշադրութիւն ըրէ։ Ըրած ամբաստանութիւնդ չատ ծանր է քիչ մը՝ փաքէն տակէն չես կրնար ելլալ։ Մտածէ՛ քիչ մը, քանի որ դո՛ւն ըսիր որ վա՛ղը, արդարութիւնի դատաւորին առջևը պիտի ելլաս։ Եթէ ատ նոր ամբաստանութիւնդ ալ առաջ քչես հոն, խնդիրը չատ ծանրանայ պիտի։

—Արդարութիւնի օրէ՛նքը... Մի՛չտ ծանր է արդէն։

—Անչո՛ւշտ... Բայց սա ալ գիտե՞ս որ եթէ... քու ըսածդ սուտ ելլայ պիտի դատապարտուիս։

—Ես վստահ եմ...

Ի՞նչ բանի։ Մինակ սըսոր որ, Բօպէրը և Էլիզը խնամեցին զայն։

—Այո՛։

—Է՛, դուն այքովդ տեսա՞ր դեղին մէջը տարբեր բան մը խառնելին։

—Չէ՛։ Բայց համոզուած եմ որ ըրա՛ծ են։

—Աղէ՛կ, աղէկ համբակս... Բայց աղէկ գիտցիր որ, համոզում մը ապացոյց մը չէ, ըսաւ Պ. Հիկէն փորձառու մարդի մը հայրական շեշտերովը։

Երբ Արիչիթա մեկնեցաւ, ինքը մըտածութիւններու մէջ թաղուած մնաց։ Արիչիթային յամառ յետապնդումները արդարութիւնը պիտի հետաքրքրէին, բայց սա սադայէլական Աստուածածինին խօսքը քիչ մը գործը տակնուվրայ կ'ընէր։ Դատարանի մէջ խենթին խօսքը գրէլի չէր գար, բայց չէ՞ մի որ անիկայ բացայայտօրէն կը խօսուվանէր որ անոնց դէմ ատելութիւն մը ունէր... Եւ այս ատելութիւնը առա՞նց պատճառի էր... Տէ՛ր ողորմիա... Սա Պարոն Տը Մարսէյը գո՛ղ... Ու ա՛ն ալ ձգէ, մարդասպա՞ն մի... Սակայն...

Իր դատաւորի խելքին մէջը անդադար կը պտտցունէ սա գաղափարները։

Տեղէն ելաւ ու սենեակ՝ գնաց հագուելու և փոխ—կուսակալին տունը երթալու, որ պաշտօնական կերպով զինքը ճաշի հրաւիրած էր։

(Շարունակելի)

որոշ գիներովը ընդունին և ամէն ամիսի վերջ գոյացած այդ մանրուքները թոշակներու վճարման յատկացնելով, մնացածը եկամական դանձին զրկուի։

ԱՖԻՈՆՆԵՐԸ.—Պոլսոյ հրապարակին վրայ ծախուած աֆիոններուն մէջ տեղի ունեցած խարդախութիւններուն առաջքը առնելու համար Առևտրական նախարարութիւնը գրեց Կ. Պոլսոյ Առևտրական սենեակին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Նախարարութիւնը Թուրքիոյ մէջ մասնավճարով արժեթուղթ ծախող սեղանաւորներու մասին կանոնագրութիւն մը պատրաստելով, Պոլսոյ Առևտրական Սենեակին զրկած է։

ՏԱՍԱՆՈՐԴԻ վարձակալներուն պարտքերը գանձելու համար, անոնց գրաւի տակ առնուած կալուածները պիտի ծախուին, և եթէ գոյացած գումարը չհաւասարի պարտքին, երաշխաւորներուն պիտի դիմուի այն աստն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Պալքան պատերազմական ընկերութեան Պոլսոյ ներկայացուցիչ Արշակ էֆ. Ունճեանի «Սուրհանդակ» լրագրին անօրէն Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեանի դէմ բացած դատը յաջորդ շաբաթ օրուան յետմիջոցեալ Ճիվէլէկեան էֆ.ի փաստաբանին հիւանդութեան պատճառով։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.—Տիարպէքիրի, Պէշիրի և Պիթլիսի Արզան գաւառակներուն շրջականները բնակող Մալարիպս ընտանիքին պետերը — որոնք վերջերս աւազակութեան սկսած էին — Օսմանլեի և ուրիշ 9 անձեր կենդանի և 4 ոտքալ մեռած վիճակի մէջ ձերբակալուած են՝ մեծ գոռոնակութիւն պատճառելով երկու գաւառակներուն բնակիչներուն։—Նախկին գիւղին շրջակաները ապրատակող Զէյէնի մեծաւորներէն և նշանաւոր աւազակներէն Ալէս պէյ ձերբակալուելով, Մարտինի բանտը զրկուեցաւ իր 6 Զէյէնի (Զերքէզ) և 1 Արապ ընկերներուն հետ։

—Մուսուլի գաւառակներէն մէկին մէջ ապրատակող Մէհմէտ Խալիլ և Մէօյիսա Իպրահիմ անուն աւազակները ձերբակալուած են։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Պալաթցի կօշկակար Եորկիզ կիրակի օր ժամասակ անցնելու համար իր կնոջը և աղջկան հետ Պալըքլիի գերեզմանոցը գացած էր։ Հոն իր 9 տարու տղան Բօյօ կը խաղար մէկ քարէն միւսը ցատկելով, երբ ոտքը սահեցաւ և երեսի վրայ ինկաւ։ Անկումը այնքան ուժգին եղած էր որ խեղճ տղուն գանկը չախչախուեցաւ և հիւանդանոց տարուած ատեն մեռաւ՝ չկրնալով այլևս տակալ ցաւերուն։

—Իսկիւտարի, Փայա Լիմանի գրասենեակի գործաւորներէն Խաչիկ աղա, առջի առտու երբ մեքենային փոկը կը շտկէր, հագուստը անոր անցուեցաւ և չկրնալով ազատել զայն մեքենային արագ ընթացքէն, ձախ ոտքէն, ծունկէն և ձեռքերէն ծանր կերպով վիրաւորուեցաւ։

Վիրաւորը Իսկիւտարի Թաղապետութեան տարուեցաւ ուր Տր. Ալէքսան էֆ.ի կողմէ քննուելէ վերջ հիւանդանոց զրկուեցաւ։

—Բերայի 4 թիւ Թրամվայը առջի օր Թաքսիմէն Աղա Ճամի գացած ատեն զարնուեցաւ Գալաթայի անուն գործաւորի մը և ալ օրունքէն վիրաւորեց զայն։

—Առջի առտու Սելանիկէն Պոլիս եկող Իտարէի Մախսուսէի շոգենաւը Եալը Բէյօղլիի առջև երբ խարսխել կ'աշխատէր, ջուրին հոսանքէն գնաց ինկաւ Աւստրիական «Ֆորվերց» շոգենաւին վրայ և անոր խելքին կողմը վնասեց։

ԿԱՏԱԱԾ ԵՂ ՄԸ.—Անցած հինգշաբթի օր Իզմիրցի 25 տարու Յոյն երիտասարդ մագործ մը, առջիւը քանի մը եղ ձգած սպանդանոց կ'երթար, երբ ուրիշ մագործի մը եղը իր ետևէն յարձակելով կտտղովը կը նարուածէ և գետինը կը փռէ զայն. այս յարձակումը բաւ չտեսնելով, կացած եղը մէյ մըն ալ կը վերցնէ մարդը և անգամ մըն ալ կը նետէ գետին հաշմանդելով զայն։ Եղը դժուարով կը զսպուի. վիրաւորին վէրքը ծանր է։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Պէշիկթաշ, Մէհմէտ Սայիտ էֆ.ի նորեկ ծառան Ալի իր տիրոջ բացակայութենէն օգտուելով, սնուցիկը կը խորտակէ և հոն գտնուած 15 ոսկիի արժէքով ադամանդ օղ մը, 3 ոսկիի արժէքով մատանի մը և ժամացոյց մը կը գրպանէ ու «մնաք բարով»ը կը կոխէ։ Դողը կը փնտռուի։

ՕԳԵՐԸ.—Էյասոֆիայի մէջ սատիկ տաք կ'ընէ. արեւազարկէ վեց հոգի մեռած են։

—Իզմիրի թերթերը կը գրեն թէ Սալիհլիի մէջ տեղացած անձրեւներէն, գետակները յորդելով շատ մը արտեր և երկաթուղիի ճամբան ջրով լեցուած են։

ՏՈՒՆ ՄԸ ՈՐ ԿԸ...ՊԱՐԷ.—Երէկ գիւղ Իւսկիւտարի մէջ հրաշալի տեսարանի մը ներկայ գտնուեցանք։ Մեր փողոցը, գիւղացի տունը Յոյնի հարսնիք մը կար. երբ յոյնի հարսնիքը կ'ըսեմ անշուշտ կրնաք գուշակել թէ ինչ է ան. պարը 48 ժամ առաջուընէ սկսած էր, իսկ լաթեռնան օրը չծագած... պար, ցատկուռք, խմել, կանչել, պօռալ, դարձեալ՝ պար, և այս ամէն ուրախութեանց մէջ կարծես տունն ալ լեզուի ելլելով, անոր ալ վրայ ցատկելու փափաք մը եկաւ և իր տախտակամածը քաշեց ուժ առնելու համար կարծես... բայց որովհետև վրայինները աւելի խանդոտ պարողներ էին խեղճ տախտակամածին փափաքը մարեցին...։ Թշուառականները թէ թշուառները ինչպէս որ կ'ուզէք։

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵՒՆՆԵՐ ՏՈՄՍԵՐԸ.—Երէկ կամուրջին Պոլսոյ կողմի քոմիսէր էֆէնտիին կասկածանաց վրայ, չավուշ Ալի ռիզա էֆ. Մանմուտ Փաշայի կողմը ձերբակալեց Ղալաթասարայէն Պոլսոյ կողմը անցնող Նէվշէհիրցի Քօշմա, Էսքիշէհիրցի Եասէֆ, Իսկիւտարցի Խայիմ, Պօլսեցի Մուշան, Խասգեղցի Տավիտ և Եասէֆ անուն անձերը, որոնք Համպուրկի և Պրոնսվիկի թուղթեր ծախելու վրայ էին։

Ասոնց վրայէն գտնուած է 167.հատ կեղծ տոմսեր,

ՍՈՍԿԱԼԻ ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ

ԹԷՔԻՐԴԷԻ ԱՐԿԱԾԻՆ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Մեր Սամսունի թղթակցէն)

Ամսոյս 15 երկուշաբթի օր կէս օրէն սկսելով 48 ժամ անընդհատ տեղացած ոսկալի տեղատարափը մեծամեծ վնասներ պատճառած է քաղաքիս և շրջականներուն մէջ։

Զարշամպայի թէքքէ և Գուրչունլը գիւղերը գրեթէ ամբողջովին աւերուած և հիմնայատակ եղած են։

Գուրչունլը գիւղը, որ 70-80 տունէ կը բաղկանար, կէս առ կէս, իսկ 80 տուն և 30.40 խանութ ունեցող Թէքքէ գիւղէն միայն 9 տուն ղերծ մնացած են այս աղէտէն, և մնացածները անյայտ եղած են Ապտալ չալը գետակին բուռն հոսանքին և յորդումին տակ։ Տուներէն և խանութներէն ոմանք հիմէն քակուեցան, ոմանք ջուրին տակ մնացին և ոմանք ալ իրենց ամբողջութեամբը լաստափայտերու պէս լողալով անհետացան։ Իսկ ասոնց բնակիչներէն ոմանք փախչելու ժամանակ չուներնալով խեղդուեցան։

Թէքքէի մէջ 20 տունի չափ հայ և 60 տունի չափ ալ յոյն կային։ Խեղդուողներու թիւը կը կարծուի որ այր կին, տղայ մօտաւորապէս 160-200 հոգի է. իսկ Գուրչունլըի մէջ ասոր հակառակ դէպ առ դէպ մահ պատահած է։

Այս երկու գիւղերուն մէջ 800-1000 հատ այլ և այլ անասուններ ոչնչացած են։

Այս երկուքէն դուրս ուրիշ տեղեր ալ թէև վնասուած են սակայն անձի կորուստ չկայ։ Ապտալ և Մուրտ գետակներուն եզերքի գիւղերուն ամէնքն ալ քիչ-շատ վնասուած են, իսկ արտերը իրենց բերքերով հիմնովին ջնջուած։

—Նոյնիսկ Սամսունի մէջ, Սու պաշը փողոցէն մինչև Ծովեզերք, կարգ մը տուներ և խանութներ ջուրին մէջ մնացած են։ Տպածոյ ծախողի մը խանութին նկուղին մէջ կապուած էշի մը դիակը գտնուած և ամբողջ ապրանքները ջուրերուն մէջ մնացած են։

Թէքքէ գիւղին մէջ կատարուած քննութիւնը դեռ վերջնական որոշ արդիւնք մը չեն ցուցուցած. մինչև հիմայ 310 է աւելի դիակներ գտնուած և թաղուած են։

Երկու գիւղերուն մէջ ալ խուզարկութիւնները կը շարունակուին։

Սամսուն 6.Մ. ԴԱՆԹԱՐՃԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԿԱԹՈՂ. ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

ԳԵՐԱՊԱՏԻՒ

Տ. ՄՈՎՍԷՍ ԵՊ. ԿԷՕՄՐԻՒՔՃԵԱՆ

Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան նորերիր պատրիարքը, Դեր. Մովսէս եպսկ. Կէօմրիւքճեան, մօտ ատենէն կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։ Վստահ ենք որ Ն. Սրբազնութիւն պիտի ընձեռնէ ակնկալուած արդիւնքը իր պաշտօնէն, զոր կատարել կոչուած է Կայս. բարձր Իրատէով և Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ։

Կէօմրիւկճեան Սրբազան ծանօթ արդէն իր կատարած պաշտօններովը, համակրելի դէմք մ'է, ներկայ հայ կղերին մէջ։ Առ այս պատչաճ դատեցինք ճանչցնել զինքը «Մանզումէ»ի ընթերցողներուն. հակիրճ կենսագրականով մը թուելով այն գործերը, զորս կատարած է Ն. Սրբազնութիւն չորս 33-35 տարիներէ ի վեր, միշտ պաշտպան կանգնելով ազգութեան և եկեղեցիին էական շահերուն.

Կէօմրիւկճեան Սրբազան ընիկ Պոլսեցի 1840ին ծնած և մկրտուած է Մայր եկեղեցւոյ մէջ. «Յարութիւն» անուամբ։ Իր պատանեկան հասակին մէջ որբանոցը ուր այն ատենուան դպրոցի չորջանին 8 տարիները յաջողութեամբ աւարտելով 1861 թուականին Տնօրէնուսուցիչ եղած է Թաղարայի վարժարանին։ 1865ին Աւագ սարկաւագ ձեռնադրուած է Շապին Գարահիսարի մէջ, Աբրահամ (Պիւլպիւլ) եպիսկոպոսէն և նոյն տարուան վերջերը Երուսաղէմ երթալով միաբան եղած և երեք տարուան մօտ, պաշտօնավարած է հոն Դեր. Մելքիսեդեկ Սրբազանի տնօրէնութեան ատեն, դասախօսելով Մաթեմատիկի և Աչխարհագրութեան ճիւղերը. Նոյն տարուան բարձր. կարգի աշակերտներէն կը յիշուին Խապայեան Սահակ, Երէցեան Գէորգ Սրբազան եպիսկոպոսներն ինչպէս նաև Թամասկոսցի Ղեւոնդ և Յակոբեան Վահան Ծ. վարդապետները։ 1869ին վարդապետ ձեռնադրուած է Եսայի Պատրիարքէն, երբ տեսուչ կը կարգուէր Պէյրութի և Կիպրոսի վրայ։ Շուրջ երեք տարիներ աւագ թարգմանի պաշտօն ալ վարած է Մ.Աթոռոյն մինչև հազար ութ հարիւր եօթանասունը վեց երբ Իտարէի ժողովոյ անդամ անուանուած է. 1876ին կէօմրիւկճեան Սրբազան բամնուած է Երուսաղէմէն և գացած է հետզհետէ Մարաշ, ուր պատուուած է Հանչխաչով և Ծայրագունութեամբ և Հալէպ, Շապին Գարահիսար, Պանարմա, Պալբէսեր (քննիչի պաշտօնով), Կիպրոս (Բ. անգամ) և Պիթլիզ, ուր 1887ին պատուուած է Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշանով։ Եւ վերջին անգամ դարձեալ Հալէպի Առաջնորդ ընտրուելէ ետք, 1892ին Առաջնորդ ընտրուած է Պրէսէրիկ թեմին, ուր կը մնար մինչև ցարդ։ 1893 թուին Եպիսկոպոս ձեռնադրուած է։

Իր լեցուն տարիքին մէջ, կաղմուածքի յաղթանդամ տեսքով և իր ալեհեր պատկառանքին տակ, տակաւին շատ մը երկար տարիներու դիմադրող է և եկեղեցական գործունէութիւնը որ կը սպասուի իրմէ, կը յուսանք որ այս վերջին պաշտօնին մէջ ալ արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։

ՌՕՄԱՆ

ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ ՀԱՅՈՑ ԳԱՀԱՆԱՆ

Տ. ԹՈՐՈՍ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ

Ինչպէս արդէն գրած էինք Մանչէսթրի հայերը դժգոհ էին իրենց ատուածաբան քահանայէն, որ ժողովուրդին հոգեւոր պէտքերէն ու եկեղեցական արարողութիւններէն աւելի, իր սակ դիրելու սկզբունքներովն ու կատուներու երամովը կը զբաղէր։ Տէր Հօր այս ընթացքը ուրիշ կուտայ որ տարիներէ ի վեր լուռ ու համակիր համբերող ծուխը ճամբայ տայ իրեն, և նոր քահանայ մը ընտրէ ատուածաբանին տեղ։ Ջուղայեցի քահանան որ միշտ նախապատուութիւն կ'ընծայէր գրամական խնդիրին, դուռ կը բանայ Մանչէսթրի Հայոց դէմ, անգլիական դատարաններու առջեւ, և կը պահանջէ որ ամբողջ տարեթուակը վճարեն իրեն։ Այս գայթակղական դատին լուրը մինչեւ Ս. Կաթողիկոսին կը հասնի որ սոսկալի յանդիմանագրով մը կը հրամայէ Տ. Թորոսի, ետ կենալ այդ կարգի սարին արարքներէ ու չարաչարեալ եկեղեցականութեան արդէն ոչ-բարենպաստ անունը։

Տ. Թորոս դեռ կը յամառի իր դատավարութեան մէջ և վերջապէս Եւրոպոյ առաջնորդ Տ. Գեորգ եպսկ. Իւթիւճեան, անցեալ շաբաթ օր խօսիս կը յանդիմանէ Ջուղայեցին և կը հրամայէ Տ. Մկրտիչ Կրճիկեանի որ վաղը պատարագէ։ Դատի սիրահար տէրտէրը կիրակի օր չկրնար եկեղեցի իջնել և երկու օր ետք առաջնորդ արքային ներկայանալով ստորագրուած թուղթ մը կուտայ թէ՝ հրաժարած է դատավարութեան տենչէն։ Հետեւեալ օրն ալ Լիվերբոլ կ'երթայ փաստաբանին հետ և օրինական ձեւակերպութիւնները կը կատարէ դատարանին առջև, հաստատող՝ ջնջումը դատավարութեան։ Մանչէսթրի Հայերը այս փորձանքէն հաղիւ ազատած, երդում կ'ընեն անգամ մ'ալ ատուածաբան քահանայի բարև չտալու իրենց կեանքին մէջ։ Օգոստոսի վերջերը վերջնականապէս պիտի մեկնի Տ. Ջուղայեցին Մանչէսթրէն։

Տեար Յովսէփ Գասապեան և զաւակունք Տէր և Տիկին Հալէպլեան Եղիա Հալէպլեան, Տիկին Մարիկ Գասապեան և զաւակունք և հարսն ազգականք ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զղջանաղէտ մահն

ՏԿՆ, ԹԱԳՈՒՀԻ Յ. ԳԱՍԱՊԵԱՆԻ

(ՄՆԵԱԼ ՀԱԼԷՊԼԵՍՆ)

որ կնքեց իւր մահկանացուն յետ կարճատև հիւանդութեան ի հասակի 24 ամաց և կը խնդրեն որ հանգիստ ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ տեղի պիտի ունենայ այսօր երեքշաբթի, 23/5 Յուլիս ժամ 3 1/4 ին (Ր. Թ.) ի Ս. Յովհան Ոսկերերան եկեղեցւոյն մարմինը փոխադրուած ըլլալով արդէն, եկեղեցական արարողութիւնք կատարուելէ վերջ մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆէրի-գիւղի գերեզմանատունը։

Բերա 22 Յուլիս 1902.

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆՄԹԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐՆ.

Ի ԲԱՆԱԼԹ

46rդ Տարեշրջան

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Մխիթարեանէ և վանական տարրէն աստուծոյնէրէ պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ «արդի երկրորդական դպրոցներու» (école secondaire moderne) յատուկ յատաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Ռեալեան դպրոցի (Realschule) յատաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պետոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ և առանց դժուարութեան Եւրոպայի ո և է բարձրագոյն վարժարանը յանախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա և Գերմանիոյ քանի մը քաղաքները), և կամ կրնան վճառական ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ հայ., թուրք., գաղղ., գերմ. և անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս ալ սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորուելն են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, և «իրենց վրայ պիտի հսկեն 3 գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ Վարչութիւնս Բարիզէն։» Այս տարի և պիտի ըլլայ ասոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար՝ հոն ուսուցիչներէն զատ, նոր մը ալ բերել կուտայ այս տարի Վարչութիւնս՝ Պէրլինէն։

—Ամէն ամիս ծնողաց կը զրկուի համառատասական «ամսացուցակ» մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական և ուսումնական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը, և այլն։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառուոց պարտէզի մը մէջ, ունի իր յատուկ բժիշկն և իր դեղարանը։ 1902-1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի սեպտեմբեր 2/15ին, երկուշաբթի օր։ Դպրոցամուտի քննութիւնները օգոստոս ամսոյն 30ին և 31ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս երեքշ. օրը՝ սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս Կրդ տեղեկագիրը, և աշակերտք կրնան առնուլ զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս «ծրագիր»ը, և կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. Գաբրիէլ Վ. Մէնէվիճեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. Gabriel Dr. Ménévichian
Constantinople, Pancalti
1—15

ՍԱՐՐԱՓԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԳՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ոսմ տիւն ագչ. գաբ.	31—20
» » էն եիւքէք	31—36
» » էն աչաղը	31—18
Բումէլի չըմէնտ. ագչի գրնտ.	116—7/8
» » էն եիւքէք	117—3/4
» » էն աչաղը	116—1/4

ՊԱՆԳԱ ԱԳՄԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—17
» Բ.	—85
Թրամվայ	5—50
Ժուլիանս	1—40
Օպլիկասիոն Թրամվայ	494—
Ասիւրանս	3—80
Գորբորասիոն	0—08
Գոմմէրսիալ	0—10
Լոթիսմ	72-50
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	420—
Թրանսվասալ	138—
Բըլեթրմ Թանվիլաթը	495—
Անատոլը չըմ ագսիոնը	10—35

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 դչ. ասն դր.	
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—03
Մէճիտիյէ	102—
Ինկիլիզ լիրասը	110—05
Ֆրանսըզ ալթունը	87—27
Բոլ	90—
Գրէմիպ ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—59

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 4 օգոստոս

Ինկ. էսնամը Ինկ. լիրասը	95—12
Օսմ. էնամը գաբանը	27—87
» » Բ	54—25
« » Գ	29—75
Օսմանլը Պանգասը	12—50
Մըսրը Տուլ. մութթահէբաէ	109—12
Պուլկար իսթիգրազը	90—50
Դամպիս Բարիզ 3 այ վասէէ	25—33 3/4
Թրանսվասալ	5-37
Շարթրէթ	3—06

Բարիզ 4 օգոստոս

Ֆրնս էսկ. 3 0/0 ֆր.	100—45
Եէնի Օսմ. էսնամը գաբանը	28—75
Բուլգարի չըմէնտֆէրի	119—
Օսմանլը Բէժիսի էսնամը	325—
» Պանգասը	561—
Գրիսի Լիսնէ	1059—
Իթալիա էսնամը	102-10
Բուիսրիթէ Թիւրք	
Օսմանիյէ	482—
Տուան Օթոման	511—
Սբանսել	81—07
Թրանսվալ	138—50
Էտիքսիէն իւնիֆիէ	111—20
Շարթրէթ	79—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—12
Բարիզ 3 այ վասէլի	22—81 1/2
Ֆիորէն Մանատա	21—75

Վիեննա 4 օգոստ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիս	239—60
Բուլգարի չըմէնտֆէրի ֆր.	111—90
Օսմանլը Բէժի ագսիոնը	395—

Պերլին 4 օգոստ.

Բուլգարի չըմէնտֆ. (մարգ)	114—
Լօնտրա իւզերինէ գամպիս	20—345

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԻՖԹԻԹԱՍԸ (64)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸ ԷՍՕԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Ի.

ԻՍՖԻՆՔԱԳ

Մաքսիմ քէնտինի պու միւլիք հալ իինտէ կէօրէրէք, ագլընը պաշնա ալմի. հասընը կէնճ ատէմ թէմամը իլէ պիշիւնմիշ իսի, մէրգում հուգուգ մէքթէպինէ տէվամ իթտիեինտէն իւզար թէկզէրէքսինին բէք մուհիմմ պիր վուգուաթ իչուն կէօնտէրիլտիեինի պիւիր իսի։ Էվվէլա քէնտիսինէ իսնատ օլուան ճիւմին տէեէրինի խաթրլամամաղը միւաթէվզի օլան խրոս վէ պուլունճաղընը տալա տիւշունմիշ իսի։ Պու անտէ վալիտէսինի թէխաթթուր իտէրէք պիր քէրրէ թիթրէտի. Բէրնօլէն տէլիգանլընընն պու հարէքթինի կէօրիւպ, գուվվէի հաքզասընա հէքզ իթտի. մատամ Մարիոնընն օղլու նէ՞րէտէ թէվէլլիւտ իթտիեինի բէք ազ ղէման էվվէլ էօյրէնմիշ իսի։ Վալիտէսի՝ կիւզէրան իտէն թէքմիլ վուգուաթը քէնտիսինէ նագլ իլէ եալընըզ բէտէրինին իսմ ու չէօնրէթինի սագլամըշ օլուպ, պունլարը տա սոնրա սէօյլէեէէք իսի։ Մագսիմ Նէնա իչուն պիր հիւրմէթ հրաս իտէր իսի քի, պազը Դաթօլիքլէր հաղրէթը Մէրեէմ իչուն պու հիւրմէթի անճագ իտէպիլիրէր։ Վալիտէսինի հէր գատընտան պալէա կէօրմէի ատէթ իսինմիշ օլտուղը հալէ, պէօյլէ ումուլմազ էսրարընտան բէք միւթէճանիւպ օլմուշ իսի, լաքին քէնտիսինէ հաեաթ պախչ իթմիշ օլան գատընը էօնիւնէ տիզ չէօքէրէք.

«Ագիզ վալիտէնիմ չինտի սէնի էվվէլքինտէն տահա զիեատէ սէվտիմ. կէօզլէրիմէ տահա պէօհիւբ վէ տահա կիւզէլ կէօրիւնիւէօրսընը» տէմիշ իսի. պու էսրարը տէլիգանլը Եօրկինին էն ատէրին քէօշէսինտէ սագլամագ իսթէեուզա վէ մատամ Մարիոնընն մագիսէ իթտիեի եօլսուզ հարաքեաթընտան քիմսէեի խապէրտար իթմէք իսթէեուզա. էնզարը ամմէտէ պիր նամուսը գատընն կէօսթէրմէք արզու իսթեօր իսի, պու էսրարը ու Լօնտրիրէեէ պիլէ իթչա իթմէմիշ իսի։

Բէզալիք միւթանթըգ քէնտիսինէ «իսմինդ նէ՞ տիր» ատտիեի կիպի, իսմինի ատ սէօյլէմէք վէ եախօտ սէօյլէմէմէք իչուն պիր ըզթրըպագ հրաս իթմիշ իսի, պու սիւալին ճէվապը՝ վալիտէսինի թանըթմագ տէմէք օլտուղունտան, մագնուն պէօյլէ պիր նէթթիլ իթմիշ օլան գատընընն էօնիւնէ տիզ չէօքէրէք.

«Ամանդ վալիտէնիմ չինտի սէնի էվվէլքինտէն տահա զիեատէ սէվտիմ. կէօզլէրիմէ տահա պէօհիւբ վէ տահա կիւզէլ կէօրիւնիւէօրսընը» տէմիշ իսի. պու էսրարը տէլիգանլը Եօրկինին էն ատէրին քէօշէսինտէ սագլամագ իսթէեուզա վէ մատամ Մարիոնընն մագիսէ իթտիեի եօլսուզ հարաքեաթընտան քիմսէեի խապէրտար իթմէք իսթէեուզա. էնզարը ամմէտէ պիր նամուսը գատընն կէօսթէրմէք արզու իսթեօր իսի, պու էսրարը ու Լօնտրիրէեէ պիլէ իթչա իթմէմիշ իսի։

Բէզալիք միւթանթըգ քէնտիսինէ «իսմինդ նէ՞ տիր» ատտիեի կիպի, իսմինի ատ սէօյլէմէք վէ եախօտ սէօյլէմէմէք իչուն պիր ըզթրըպագ հրաս իթմիշ իսի, պու սիւալին ճէվապը՝ վալիտէսինի թանըթմագ տէմէք օլտուղունտան, մագնուն պէօյլէ պիր նէթթիլ իթմիշ օլան գատընը

ՄԻԼԷԹԷՐԷՄ ՄԻՆԹԷՐԻԼԷՐԻՄԻԶԷ

ԿԻՐԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՑԵԷ

ՎԱՌՈՒՆ նամ սուսզ եանան իտարէ գանտիլի հէր եէրտէ սաթըլմագտա տըր։

Հէր գուԹուեա պիր քէրբէ ալամէԹը ֆարիգամըզը Թանըմագ իչուն, տըզգաթ իտնիզ։

Սթանպոլ մուհԹէրէմ միչԹէրիլէրիմիզէ Թավսիյէ իտմէքսան օլտուղումուզ պու իտարէ գանտիլլէրի՝ ԱմԹէրտամտա վագը Մ. Վէրգօրտ վէ Զօնըն ֆապրիգալարընտան կէԹիրիմէքտէ տիր։ Խալիս պալմամունտան մասմուլ օլտուգալարը կիպի, 6, 8 վէ 10 սաաթ միԹէմատիյեէն եանմագտա տըր։

Պու գանտիլլէն ֆիԹիլլէրի՝ էն եիքսէք տէրէճէյի հարարէԹ մուգավէմէթ իտէր վէ եաղլարը պոզուլմազլար։

Հէմտէ պունլարը եագմագ իչուն, սուեատա լիւզում եօգ տըր։ Պու՝ էն պէօեիւք մուհասէնաթտան տըր. չիւնքի, ու՝ ԹէմիզԼիեէ մանի տիր։ Պինանէն ալէյէ, պու ֆիԹիլլէրի սուսզ պէր Թապագ իչէնէ գօյմագ քիսֆի տիր։ Եագըլընճա, պէրԹիւն կիճէ բարլագ պիր զրեա վէրիր վէ ապա գօգռ նէյր իԹմէզ։ Ֆազլա օլարագ 24 գուԹու եագրզալարընը, կէԹիրէճէքլերի գուԹուլար տէրունինտէ պուլունան վէ ուսուլը իսԹիմալինէ տաիր օլան սարը քեաղըտալարըյլա իսպաթ իտէնլէրէ կիսմիչ գաբլամալը վէ եախօտ բէրուրէ վէ սիմլի Թալը պիր երքէկ գրավաթ իչնէսի վէ եախօտ գատըն իչնէսի իհտա իտիլէճէք տիր։

ՊուԹինմէմալիքը Օսմանիյէ իչուն, մէզգիւր ֆապրիգանըն չիւպէսի՝ Բաբաեանօղուլօ գումբանեասը՝ Գումրուխանընտան Սթանպօլտա Սուլթան Համամընտա, Հաճօղուլօ խանընդն իւսթ գաթընտա 29 վէ 30 նիւմէրօլու օտաւլարա նագլ ԹԻմիչ տիր։ 26—26

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԹԱԻԽԸ ԹԷԷՍԻՍԻ 1863

ԱՆՈՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԹԷՄԱՄԸ ԻԼԷ ԱՆԶ ՕԼՈՒՆԱՆ

ՍԷՐՄԱԵԷՍԻ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մէրքեզը իտարէսսի՝ Գալաթատա Գարաքէօյտէ։ Շիւպէլէրի՝ Սթանպօլտա Սուլթան Համամ ճատտէսինտէ Ալլահվէրտի խանընտա վէ Պէյօղլունտա ճատտէի Ռէպիրտէ 333 Ն՝ տաիրէտէ

Մէզգիւր իտարէխանէլէրտէ պիլճիւմէլ մուամէլաթը սարրաֆիյէ իճրա օլունուր։ Կալաթատաքի իտարէխանէսինտէ մէԹանէթի վէ պէտէլը իճարէնին ազլըզը իլէ հէր տիւրլու բէզապէԹլէրէ ԹԷՆՎվիգ իտէճէք սուրէթտէ խուսուսի զատա տաիրէսի մէվճուտ տըր։

Կալաթատաքի իտարէխանէսի իլէ Պէյ Օզլու չիւպէսինտէ պանգա իլէ մուամէլէսի օլտուղունու միւսպիհ էվրագը հաիզ օլանլարա մախսուս սալօնլար մէվճուտ տըր։

Սթանպոլ չիւպէսի՝ էմնէա իւզէրինէ բարա իգրազ վէ Սիրքէճիտէի խուսուսի տէքսընա էմանէթ սուրէթի իլէ իմԹէա գապուլ իտէր։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիտէ քեաֆին (Էճզախանէ-Թիւրքիյէ) եէվմը քիւչատընտան պէրի կէօսթէրտիյի ինԹիզամ վէ տըզգաթտան վէ իհզար օլընան քեաֆիքի էտվիյէնին խալխիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօղալը չէհրիմիզին էն միւքեմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլերինէ նիւմունէի իմԹիհալ օլմագ չէրէֆինի իպրաղ ԹԻմիչ տիր. պու տըզգաթ վէ իհթիմամա մունզամ օլան ԹէհարէԹ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէճէ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատտըն պայլըճասը տըր. ամմէնին միւսլէմի վէ տէվաիրը բէմմիյէնին տախի մուատտագ օլացէ՝ իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր ԹէէսխատէՆ պէքլէնիլէ չու խրաէմաթը միւսԹախէնէյէ պիր իլավէլի ինսանիյէԹքէարի օլմագ իւզրէ եէվմը Թէէսխսինտէն չիմիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիճիւմէ զուէֆայի խասԹէկեան մէճճանէն Թէտավի ԹԻՊտիրիլմէք վէ մուալէճաթը լազրմի տախի քէզա պիլա իւճրէթ իԹա իտիլմէք կիպի էխԹիյար օլընան ֆէտաքարլըգլար նազարը տըզգաթա ալընաճագ օլուր իսէ՝ պու էճզախանէնին խԹիհալը մէնֆաաթտան զիյատ հէմճինինէ խրտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվերի իւզերինէ Թէէսխտիլմիշ օլտուղը տէրհալ Թայէին իտէրէԹէ չու Թատատ օլընան հիմմէթի մասրուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ Թարիգը Թէրագգրատա գաթը տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրԹէպէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւզտէն ալ էրպապը միւրաճաաթըն մէմնունիյէԹ վէ էմնիյէԹինի վէ աթըպպանըն տախի խօչնուտխինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզգիւր էճզախանէտ քեաֆիքէի իլէ լէ էմրազտա քէսպը իսԹիսասը Թամ էյլէմիշ մէշահիրը աթըպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէտէ հազրը պուլունտըգլարը կիպի զիւքիւր ու իւնասէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տըր։ էճզախանէտէ պուլընան ալէաթ վէ էտէվաթը ֆէնէնիյէսինին միւքեմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէյէ չայան օլան (Թահիլիանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն էվրօբատա տօգուզ սէնէ Թահիլ իԹտիրիլտիքէն սօնրա իլէ տէֆա օլարագ քիմիակիր տիբլօմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզէ ավտէթ իԹմիշ օլան Մէքքէպը Թըպէիի Շահանէ քիմիակիր մուալլիմէրինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգԹիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր. մուամիլէյին ֆէնը Թահլիլտէքի իգԹիտարը պուրաճա նասը մալիւմ իսէ, էվրօբաճատա օ տեբէճէ մարուֆ տըր, մուամիլէյի պէտէնը ինսանտա միհԹաճը Թահլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհԹիմամ իլէ պիԹթահլիլ աթըպպաեա իհզար վէ պինայէն ալէյհ աթըպպայի մուամիլէյհիմին իչէրինի պիր գաթ տահա Թէսհիլ իԹմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքեմմէլէակ Թահլիլ վէ իհզար իԹմէքտէ տիր։ 8—8

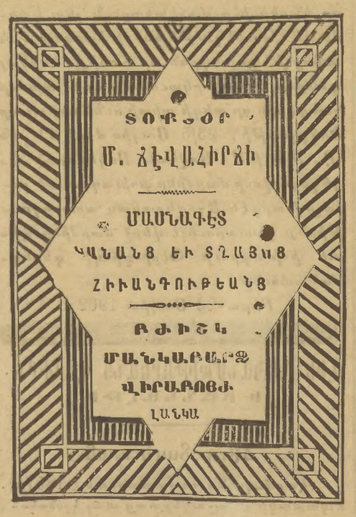

ՈՒԷՍԴԸՐՈՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒԽՍՅԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸԾ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն Թէէտիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳՈՒՌՈՒԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահէճ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իչկիւզար վէ միւԹէպէր աճէնԹէլէր արանըլմագտա տըր
ԻՍԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարըն սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէԹէն 100 % օլուուղը հալտ Ուէսթըրընքի 125 % տիր։ ԻչԹէ պու հագիգաթ Ուէսթըրն բագիպլէրինէ ԹԷԳԷվիւգ ԻԹտիրմէյէ էն պէօյիւք ԹէէմինաԹ տըր։

ՍԻՆԿԷՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

Սինկէրի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ յարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

Սինկէրի ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներու մէջ 400է աւելի չքաղրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, Սինկէր մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՐԵԱՆՑԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա։ Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գարաքէյ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանանաճիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

ՏԻԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒՆ ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ 47։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարումներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, մնտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրտութեան հագուստ։

Անգամ մը կ՚արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և չատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մամի կապուածներու որ ամէնէն գժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՊԱՒԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՒՄԱՑԷ, ԻՀԱԹԻՅՈՒՆ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ական մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» » եանկըն »	» »	460,267,203
» » » բրիմի »	» »	1,433,965

Էօմիւր էնէրինի վէ չօճուգլար իչին միւԹէսիլ չէրաԹ իլէ սիկուրթա ագտ իտէր

Եանկը՝ էրլը հէր նէվի պինա վէ եէնա իւզերինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆէյտի էօղլուրընա էրլը մալ, էվրաղը նագտիյէ վէ վաքար սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսէտարանա՝ 1896ական 18½ %, 1897ական 18 %, 1898ական 18 %, 1899ական 16 % ԹէմԹաթիւ ԹԷվզի ԻԹմիչ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (ՏէրսաաԹէք Գրէտի Լիոնէ, Լօնտարատա Անկլօ Աւստրիական Պանգ, Սօֆեատա Գանգ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչին միւտտաթա մի միԹէպէր քէֆալէԹի աճէնԹէլէր արանըլյար ԹԻՒՐՔԻԱ ԻՇԻՆ ումումի աճէնԹէլ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Մէր Թէպանի սօղագ ճէտիտխան

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԷՄԻԶՏԷՆ ՀԱՄԻՏԻՑԵԷ ՖԷՍԼԷՐԻ

Սայէի Շահանէտէ Սթանպօլտա Ֆէրիքէօյունտէ Թէէսիս իթտիկիմիզ «Համիտիյէ» ֆէս ֆապրիգասը մամուլաթը՝ Եվրոբա մալլարընտան գաթ գաթ իւԹիւն վէ մէթին վէ զարիֆ օլտուղը կիպի, ֆիյաթճա տա էհվէն պուլունտըղը ճիհէթլէ. տախիլի մամուլաթմըզընը բէվշէնը Թէէմին իԹմէք արզուսընտա պուլունան միհէթէմ էհալիմիզի էզհէր հիհէր մէմնունա իԹմէքտէ տիր. էսասէն մագասատըմըզ միլլի սերբէշըմըզը տախիլէն իմալ իԹմէքէճնէպիլէր իհԹիյաճտան վարէսթէ գալմագ նօգթալարընա միւնհասը օլուպ, պու էմէլին հուսուլի իսէ, եվրոբա մալլարընա հէր վէճհէլ բիճանիյէթի պիԹԹէհրիպէ սապիթ օլան իչպու մամուլաթը տախիլիյէմիզէ էհալիի քիրամընը լայզգ օլտուղը տէրճէճէտ բաղպէթ պուլյուրալարընա միԹէվագգէֆ տըր. չայանը իԹԹիխար պիր ճիհէթ տախի ֆապրիգամըզ վուգուպ պուլան սաթըշտան 100 տէ 2 սինի էազիմը ասարը Շէհրիյարիտէն օլան Հիճազ չըմէնարՔիէրինէ մաէլմէնունիյէ ԹէրբիԹմիշ օլտուղու կիպի, Տար իւլ Սէճէզէյէ 450, վէ Պրուսա Համիտիյէ Սանայի մէքթէպինէ 150 տէտա մա բիւկիլ ֆէս ինտա իԹմէք սուրէթիյլէ տէ իպպազը համիյէԹէ մուվաֆֆագ օլմուշտըր։ Իչպու ֆէսլէր եաղմուրտան Թէրտէն պօզուլմատըղը կիպի, գալըպ տախի խԹէմէզ. ըսլանան ֆէսլէրին աթէչէ կէօսթէրիմէյէրէք գուրուլտըլմասը իխԹար օլունըր։

Զիյրատ մուհարբէր մահալլէրտէ բիւսկիւլիզ օլտուղը հալտէ, մագթու ֆիյաթլարա սաթըլմագտա տըր։

Իչի թիպէթի զայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէհէրի 5 ղ.,

Իչի հասբրը զայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէհէրի 8 ղ.,

Իչի իբի գաթը զայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէհէրի 10 ղ.,

Իչի աթլասը զայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէհէրի 13 ղ.։

Մահալը ֆիւրուխթը. — Սթանպոլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Ֆրիչիզ Իսմայիլ Բաշա խանը ալթընտա Ն. 17, Տիւրէքլէր արասընտա Ն. 71, Ազէբայտա Եէշիլ Թուլումպա մէյտանընտա Ն. 101, Շէյլիտէ Օսման պէյ կագիհոսը ճիվարընտա ֆապրիգամըզ Թահթունա, Պէշիքթաշտա Ճատտէի Բէպիրտէ Տօգռ. Դրիսեան էֆ նին խանէսի Թահթընտա վէ Իսկիւտարտա չարշուի քէպիրտէ 44 նիւմէրօտա վէ Պալատ իսկէլէսինտէ 3 վէ 5 Ն՝ մազազարտա սաթըլմագտա տըր։

Ֆէսլէրիմիզ գըրըլուպ պօզուլտուղը Թագտիրտէ չիւպէլէրիմիզին հէր հանկըրընա միւրաճաաթ օլունուրսա, եէնի պիր ուսուլտէ մէճճանէն գալըպլանմագը միւհէթէմ միչԹէրիլէրիմիզէ իլան իտէրիզ։

60 ՂՐՈՒՇ ՇԱՒՍԹԱԿԱՆՈՎ

Բարեկիրթ և պատուաւոր պատանի մը որ երկու տարիէ ի վեր առեւտրական ասպարէզ մտած է և տեղեակ է մանիֆաթուրայի, ինչպէս նաև մաքսի և երկաթուղւոյ գործողութիւններու, վաթսուն ղրուշ շաբաթականով պաշտօն կը փնտռէ վաճառականի մը քով։

Լաւ կը խօսի և կը գրէ Հայերէն, Տաճկերէն և գաղիերէն լեզուները։ Դիմել խմբագրատուն «Մանզումէ»ի։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ալառաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ՚օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, լաւ անգամ կը քիչնայ հիւանդութենց պատճառով և այն անձը որ որոնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեսական տկարութենց կ՚ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորսին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի չատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Ο ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն գիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անանց որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ գեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Ο ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ο vo–lécithine Billon առնեն։ Ο վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիին և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԻՆԱԻԻ ԷՖԷՆԴԻ ՓԱՍՏԱՓԱՆ

Կառավարութեան մամ Եուսուֆ օղլու խանը, Ն. 18 ԻԶՄԻՐ,

Այս ծանօթ փաստաբանն որ ասկից առաջ Գրգազաճ հաստատուած էր, այս անգամ իւր գրասենեակն փոխադրած է Իզմիր Եուսուֆ օղլու խանը։ Կը տեսնայ ամենայն ստուգութեամբ, օրէնքի սահմանին մէջ, ամէն դատական, վաճառականական գործեր թէ Հուգուգի, Թիճարէթի Շերիյէ և թէ ամէն պաշտօնական սենեակներու վերաբերեալ գործողութիւնք։ Կը յանձնարարենք յիշեալ էֆէնտին յարգոյ հաստատութեան։

)(244)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻՒ ԷՖԷՌԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԷՎ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԻ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԹ.

Ալիս ինքզինք չտկուտեց, երեսը լուաց, թեթեւ արդուզարդ մը ըրաւ և առանց սպասելու տանտիրուհիին և Հայկուհիին, Կարապետ աղային ընկերակցութեամբ դուրս նետուեցաւ ա-նոնց բնակարանէն։ Իրենց փառաւոր կառքը արդէն կը սպասէր դրան առջեւ, որուն մէջ մտան երկուքն ալ, առանց բերան բանալու։

Կառապետի սիրտը կը հատնէր, գիտէր որ Ալիս մեծ ճգնաժամ մը կ՚անցընէր և անոր հոգեկան այս դառն կացութեան մէջ տրամաբանական չէր լուրջ խօսակցութիւններու բռնուիլը, ուստի խօսելէ աւելի հոգածութիւն արտայայտելով, անոնց բաներ միայն մատնանիշ ընելով ազիկան, ճամբան շարունակեց, մինչեւ որ Տագրեաններու բնակարանն հասան և Ալիսը հոն ձգելով ինք տուն վերադարձաւ։

Ալիս լռիկ մինչիկ ներս մտաւ ապարանքէն, ո՛չ հօրեղբօր կնոջ, ո՛չ ալ Ատրինէի իմացուց իր վերադարձը. կամաց կամաց սանդուխներէն բարձրացաւ ու ննջասենեակը առանձնանալով թիկնաթոռին վրայ ինկաւ յուսահատ, պարտասած ու կեանքէն զզուած։

Հինգ վայրկեանի չափ անդգայ վիճակի մէջ մնաց, աչքը յառած մօրը իւղաներկ պատկերին որ մահճակալին վրայ կախուած իրեն կը նայէր պիչ պիչ. արցունքը պոռթկաց ներսէն։

—Ախ սիրական մա՛յրիկս, հեկեկաց, դո՛ւն օգնէ ինձ, դո՛ւն առաջնորդէ յուսահատ աղջկանդ։

Եւ սկսաւ արտասուել սրտառուչ հեծկլտուքներով։

Ծառայողները օրիորդին այս տխուր ու խորհրդաւոր վերադարձին չկրնալով մեկնութիւն տալ, փալտուքի սկսան և վերջապէս անոնցմէ մէկը տանտիրուհիին ներկայանալով զգացուց Ալիսի վրայ նշմարած փոփոխութիւնը։

Տիկին ու Ատրինէ անմիջապէս Ալիսի քով փութացին ու զայն անմխիթար արցունքներու մէջ տեսնելով չանթահար եղան։

—Ի՞նչ ունիս, ա՛ղջիկս, հարցուց տանտիրուհին, օրիորդին արցունքներէն խելայեղած. ի՞նչ եղաւ որ այսպէս կուլաս։

Ալիս փոխանակ պատասխանելու, կը շարունակէր արցունքները։

Ատրինէ ջերմ սիրով քրոջը վիզին պլլուեցաւ ու ինքն ալ իր արցունքները խառնեց անոր հինին։

—Ատուծոյ սիրուն ըլլայ, Ալիս, ի՞նչ կայ աղջիկս, հեկեկաց տանտիրուհին, սիրաս մի հատցներ, գիտես որ յուզուելի չեմ դիմանար։

—Ոչինչ մա՛յր, պատասխանեց Օր. Գրիգորեանց արցունքները զսպելու ճիգ մը ընելով, սիրտդ մի հատցներ, հիմնական բան մը չկայ. Կարապետ աղան քու փափաքած մէկ բանդ խոստումը առաւ ինձմէ, անոր առջեւ չկրցի յուզումս զսպել, բայց հիմա որ ննջասենեակիս մէջ եմ...

Տիկին Տագրեան ընաւ չէր յուսար որ Կարապետ աղան ամուսնական խնդիրներու վրայ տեսակցած ըլլայ Ալիսի հետ, ուստի առաջին յառթիւ չկրնալով հանկնալ անոր խօսքերուն իմաստը։

—Ի՞նչ բանի համար խոսում տուիր; ա՛ղջիկս, հարցուց։

Ալիս փոխանակ պատասխանելու կրկին հեծկլտաց, լացնելով նաև իր հետ Ատրինէն որ միմիայն քրոջը արցունքներէն կ՚ազդուէր, առանց գիտնալու անոնց բուն պատճառը։

—Բայց դուն իմ վրաս չես գթար Ալիս, ըսաւ Տիկինը, ո՛չ ալ քու առողջութիւնդ նկատողութեան կ՚առնես, ըսէ՛ հոգիս, բացայայտ խօսէ։

Տիկինը տեսնելով որ Ալիս կը քաշուի արձակ համարձակ ամէն բան խօսելու իրեն, Ատրինէի հետ վերը ձգեց զայն ու ինք վար իջնալով Կարապետ աղան տուն կանչել տուաւ փութով։

Նախկին ոսկերիչը մեծ մտատանջութիւնով ներկայացաւ Տիկին Տագրեանի և մանրամասնաբար պատմեց թէ, ի՛նչպէս խօսք բացաւ ամուսնութեան և ի՞նչ պատճառներ ցուցնելով Ալիսի, վերջապէս ամուսնանալու խօսք առաւ անոր բերնէն։

—Շնորհակալ եմ, Կարապետ աղա, ըսաւ տիկինը երախտագիտութեամբ ձեռքերը թոթուելով կատարեանի, ո՛չ մինակ ես այլ և ամբողջ ընտանիքով շնորհակալ ենք որ այս անգնահատելի ծառայութիւնը մատուցիք. բայց վերջնականապէս խոստացա՞ւ։

—Այո՛ խոստացաւ, միչտ նկատողութեան առնելով հօրը կեանքը, որ բնականաբար մեծ հարուածի պիտի ենթարկուէր մէկ հատիկ զաւկին ամուրի մնալուն երեսէն։

—Բնականաբար, պատասխանեց տիկինը, բնականաբար և դեռ դուք մինակ այդ անտեղութիւնը գիտէք։

Ոսկերիչը քաջալերուեցաւ տիկինին այս երախտագիտական ցոյցերէն և տատամսոտ եղանակով մը,

—Արդեօք այս աշխատութիւնս վարձք մը կ՚արժէ՞, հարցուց։

—Ապահովապէս ամէնէն մեծ վարձքը, որովհետեւ դուք մինակ Ալիսին չէ որ բարիք մը կ՚ընէք։

Տիկինին ուրախութիւնը չափ սահման չունէր, Ալիս ամուսնանալ յօժարելէ ետք, անկարելի էր որ Ատրինէ ընդդիմանար, և երբ երկու աղջիկներն ալ հարս ըլլային, Վահէն ալ ուզէր չուզէր պիտի ամուսնանար և ամէն անտեղութիւններ պիտի վերնային մէջտեղէն։ Այս նկատումներով կարծուածէն չատ աւելի կը գնահատէր ծառայութիւնը Կարապետ աղային, որուն ամէն գաղտնիք չէր կրնար հաղորդել բնականաբար.

Կատարեան առիթի մը կը սպասէր երկաթը տաք տաք ծեծելու, ուստի առիթէն օգտուելու դիտումով,

—Բանի որ կը գնահատէք ծառայութիւնս, ըսաւ, և վարձատրութիւն մը կը խոստանաք, կը փափաքէի որ նոյն իսկ Ալիսը, ինքը ըլլար վարձքս և Արքէնս երջանիկ ըլլար անոր ընկերակցութեամբը։

Տանտիրուհին քիթին տակէն ծիծաղեցաւ։

—Վա՜յ խորամանկ Կարապետ աղա վա՜յ, ըսաւ, գիտեմ որ այս աշխարհիս մէջ ձրի աշխատող անձնուէր չէ մնացած. ըսել է Ալիսէն աւելի Արքէնը կը խորհէիր Ալիսը ամուսնանալու համոզելով։

—Ո՛չ տիկին, պատասխանեց ոսկերիչը, գիտեմ որ ձեզի հաւասար արժանիք մը չեմ ներկայացներ ո՛և է տեսակէտով. բայց իմ նպատակս այն էր որ, երկուքն ալ քանի որ զիրար մօտէն կը ճանչնան, թող ամուսնանան և երջանիկ ընտանիք մը կազմեն։

—Ուրի՛շ նպատակ։

—Ամենեւին, Ատուած գիտէ որ միմիայն Ալիսի հոգին ազնուութիւնն է որ կը հրապուրէ զիս։

—Քիչ մ՚ալ Հնդկաստանի մէջ հօրը շահած ոսկիները։

(Շարունակելի)